

NS Nyhetsbulletin

NSDAP/AO : PO Box 6414

Lincoln NE 68506 USA

www.nsdapao.org

#1157

18.05.2025 (136)

Hitler i krig: Hva skjedde *egentlig*?

av A.V. Schaerffenberg

Del 4

Kapittel 3: Reinhard Heydrich

Den største hengivenhet er å møte risiko og fare og spille terning om døden."

Friedrich Nietzsche

"Om å overvinne seg selv", del to, *Slik talte Zarathustra*

Man kan si at Tyskland tapte andre verdenskrig ikke bare før den begynte, men allerede i 1931, to år før Hitler ble valgt til rikskansler, da han fortsatt kjempet om makten. I løpet av det året fikk Hans-Thilo Schmidt, en mislykket såpefabrikeier, en mindre stilling ved den tyske hærens *Chiffrierstelle*, eller "chifferkontor", gjennom sin bror Rudolf, som da var sjef for signalkorpset. Kryptografene ved *Chiffrierstelle* hadde da, etter nesten ti års intensivt arbeid, perfektionert en kodemaskin som var langt bedre enn noen annen krypteringsenhet som var oppfunnet til da. *Enigma*, som sikret hemmeligholdelsen av tyske militære ordrer fra alle forsøk på å avlese dem.

I november dro Schmidt til Grand Hotel i Verviers i Belgia. Der overleverte han konfidensielle dokumenter som avslørte *Enigmas* hemmelige virkemåte, til en fransk hemmelig agent for 10 000 mark (ca. 30 000 dollar i dagens pengeverdi). "Takket være Schmidts forræderi", skriver Simon Singh i sin historie om kryptoanalyse, "var det nå mulig for de allierte å lage en nøyaktig kopi av den tyske militære Enigma-maskinen" (146). Operasjonen for å endelig knekke de kodede meldingene ble av britiske Secret Service-agenter omtalt som "ultrahemmeligheten". Takket være en upolitisk forræder som forrådde landet sitt for penger, skulle en verden gå under. Men selv *Ultra* var ikke nok til å vinne krigen for de allierte, særlig ikke til sjøs, der *Kriegsmarines* koder fortsatt ikke lot seg dechiffre. I begynnelsen av 1943 erobret britene imidlertid en ubåt med deler av koden om bord. Forrædere i *Abwehr* (den tyske militære etterretningstjenesten) leverte resten, og dermed kollapset ubåtkampanjen brått. Kapteiner på destroyere fra Royal Navy og US Navy visste hvor alle tyske ubåter befant seg, og de begynte å dybdebombe dem.

Hendelsene som ledet frem til det avgjørende vendepunktet i andre verdenskrig, begynte med en skjult kamp som foregikk i Det tredje riket mellom to av dets mindre kjente skikkelser: Wilhelm Canaris og Reinhard Heydrich. Ironisk nok var begge mennene gamle venner. Heydrich, som var leder for SS Sicherheits *Dienst* [SD] (SS' sikkerhetstjeneste), hadde tjenestegjort under Canaris i marinen på 1920-tallet, og hans tidligere overordnede ble sjef for *Abwehr* i 1935. Året etter ble Heydrich sjef for *Gestapo* (*Geheime Staatspolizei*, det hemmelige statspolitiet, tilsvarende FBI eller Scotland Yard). Det var hans oppgave å avsløre spioner og forrædere, samtidig som han skulle fremme spionasje i fiendeland. Disse oppgavene lå normalt under *Abwehr*, en angivelig upolitisk organisasjon som utelukkende tok seg av militære problemer. Men S.D. var nødvendig for å bekjempe ideologiske motstandere - både utenlandske og innenlandske - som var fast bestemt på å ødelegge nasjonalsosialismen med alle midler. Heydrich viste seg å være et geni når det gjaldt å bekjempe disse usynlige fiendene, og han var i stor grad i stand til å oppheve effektiviteten til den hemmelige etterretningsteknologien ved raskt å spore opp spioner og forrædere som forsynte England med den vitale informasjonen som fikk *Ultra* til å fungere.

Han var ikke mindre vellykket i offensive, hemmelige operasjoner. Heydrich, som Mikkelsen beskriver som "utvilsomt det mest spektakulære kuppet under hele krigen", manipulerte Stalins paranoia så til de grader ved hjelp av overbevisende desinformasjon at marskalken svarte med å myrde sin egen overkommando i Den røde armé. Det omfattende tapet av Sovjetunionens profesjonelle militære ledere manifesterte seg i ydmykende tilbakeslag mot lille Finland i 1940, og aksema-tenes ubrutte suksess i Russland året etter.

Den 27. september 1941 ble Heydrich utnevnt til protektor over tsjekkisk territorium. Han var offisielt utnevnt for å bringe orden i det plagsomme, uproduktive landet, men i hemmelighet og først og fremst for å jakte på en spionring som var mistenkt for å operere innad i Wehrmacht selv. Heydrich hadde brakt tsjekkerne ut av det føydale slavedømmet som hadde dominert dem siden middelalderen, med mål om å gjøre dem til medlemmer av det moderne europeiske samfunnet. Tidlig i 1942 hadde planene hans utviklet seg så raskt at tsjekkerne var blitt det mest produktive og rikspositive av alle de okkuperte folkeslagene - en forvandling som var desto mer bemerkelsesverdig med tanke på det folkelige hatet mot Tyskland mindre enn ett år tidligere. Heydrichs suksess lå i hans besluttsomhet om å gjøre det tsjekkiske samfunnet til en ideell nasjonalsosialistisk stat, der folket ikke lenger følte at de tilhørte et ubetydelig, lite land, men verdifulle, bidragsytende medlemmer av et forent kontinent. De begynte å tenke på seg selv mindre som tsjekkere enn som europeere som kjempet for sin felles eksistens sammen med ikke bare tyskere, men også franskmenn, skandinaver, ungarere, spanjoler osv.

Mens Heydrich oppgraderte det tsjekkiske protektoratet med den ene hånden, avslørte han forræderi og spionasje fra rikets underjordiske fiender med den andre. Han var dem på sporet og fengslet den ene spionen etter den andre, noe som fikk katastrofale følger for den britiske militære etterretningstjenesten. Men i februar 1942 gjorde Heydrich en sjokkerende oppdagelse: Paul Thuemmel, en agent i det tyske *Abwehr*, spionerte for de allierte. I stedet for å likvidere Thuemmel, løslot Heydrich ham og fikk ham forfulgt. Forræderen ledet S.D.s etterforskere til de høyeste nivåene i *Abwehr*, kanskje til og med til Heydrichs gamle venn, Wilhelm Canaris.

Heydrich var ikke klar over det dype hatet Canaris nærret mot nasjonalsosialismen, og den forferdelige, til og med avgjørende skaden han allerede hadde påført Tyskland. Sommeren 1940 fikk Canaris, som leder for Det tredje rikets militære etterretningstjeneste, for eksempel ordre om å bane vei for et diplomatisk samarbeid med først Vichy-Frankrike og deretter Spania, der Hitler skulle møte henholdsvis Phillipe Petain og Francisco Franco. Føreren mente at samarbeidet var så viktig at han ønsket å appellere til dem personlig. Han var en stor beundrer av den franske marskalken, som hadde blitt værende ved sitt beseirede lands side i den mørkeste stunden i juni i fjor, mens slike som Charles DeGaulle og andre som hadde startet krigen med Tyskland, hadde latt Frankrike i stikken ved å flykte til England.

Hitler hadde valgt et godt tidspunkt for møtet. Den 3. juli gikk Royal Navy uprovosert til snikangrep på den franske flåten som lå fredelig for anker i de nordafrikanske havnene Oran og Mers-el-Kebir i Algerie. Bombefly fra hangarskipet HMS *Ark Royal* vendte tilbake den 6. juni, da de forsøkte å senke det franske slag-

skipet *Dunkirk*, men ikke før en britisk torpedo traff en lighter lastet med sjunkbomber og drepte 150 av mannskapet. To dager senere angrep flere bombefly fra HMS *Hermes* det franske flaggskipet *Richelieu* ved Dakar, men ble igjen slått tilbake av forsvarerne. Så sent som i slutten av september (23. til 25. september) forsøkte Churchill å få tak i de franske flåtestyrkene i Vest-Afrika. Da han forsøkte å ta garnisonen i Dakar, kjempet franskmennene så voldsomt at de skadet to britiske slagskip (HMS *Barham* og *Resolution*), og sendte invasjonsforsøket til torgs.

Seirene ga franskmennene selvtillit etter nederlaget mot den tyske Wehrmacht, og de representerte samtidig et alvorlig slag mot den britiske moralen, særlig i Royal Navy. I løpet av de to første dagene med engelsk aggresjon mot sine tidligere våpenbrødre hadde 1297 franske sjømenn blitt drept; flere var blitt forferdelig skåldet av et hav av brennende olje, og fartøyene deres var senket eller sterkt skadet. Churchill hevdet at angrepene på hans allierte knappe to måneder tidligere skulle forhindre at skipene ble tatt av Tyskland. Men Hitler var aldri interessert i den franske marinen; han hadde ingen planer om å sløse bort sine dyrebare oljereserver, som var øremerket panserstyrkene, på kostbare og sårbare krigsskip.

Derfor tillot han at de franske skipene ble bemannet og til og med bevæpnet utelukkende av franske sjøfolk, i henhold til en spesiell bestemmelse, der forsøk fra tyskere, italienere eller briter på å bemektige seg flåten ville resultere i at de ble senket før de kunne bli tatt. Med andre ord gjorde Føreren det umulig for seg selv - eller noen andre - å stjele de franske skipene. Churchill visste dette, i likhet med resten av verden, fordi avtalen var blitt publisert som førstesideoppslag i alle de største avisene på jorden. Selv om de allierte fortsatte å fremstille Hitler som en upålitelig løgner, beviste en hemmelig marinekonferanse som ble holdt i hans hovedkvarter i Wolfsschlucht den 20. juni 1940, at han trodde på det han sa. Storadmiral Raeder rapporterte følgende om Frankrikes storflåte: "Føreren ønsker å avstå fra å iverksette tiltak som kan påvirke den franske æren."

Churchills egentlige motiv for å beordre den feige operasjonen var å hevne seg på Frankrike for at landet hadde hatt den frekkhet å inngå våpenhvile med de foraktelige nazistene, selv om han forrødte den franske hæren i felten under felttoget i 1940 og sørget for at den led nederlag (se nedenfor). Churchill hadde andre motiver for aggresjonen. I det proallierte *Marshall-Cavendish Illustrated Encyclopedia of World War Two* står det: *For å si det rett ut*, Churchill ønsket å slå et kraftig slag til en lav pris for å mobilisere den britiske nasjonale og internasjonale opinionen. Som han skrev i *The Second World War*: 'Her var dette Storbritannia som så mange hadde regnet ned og ut, som fremmede hadde antatt ville skjelve på randen av kapitulasjon overfor den mektige makten som var oppmarsjert mot det, som slo nådeløst til mot sine kjæreste venner fra i går og for en stund sikret seg den ubestridte herredømmet over havet' (sic, britiske flåtestyrker ble slått tilbake av de

franske forsvarerne)" (bd. I, 229).

Ifølge samme kilde (226, 227) ble de "forferdet og forbløffet" da han foreslo en militæraksjon mot sine "beste venner fra i går" for sjefene for Royal Navy, North og Somerville. Mer enn tjue år senere (i 1962) grøsset den pensjonerte flåteadmiralen Sir John H.D. Cunningham fremdeles over minnet om Churchills væpnede svik mot en overrasket alliert, som "forferdelig skammelig; forferdelig dumt" (229). Ved å gå til full krig - ikke bare mot et nøytralt land, men mot en tidligere alliert fra bare åtte uker tidligere - begikk Churchill en krigsforbrytelse av første klasse. Dagen etter det underfundige angrepet brøt franskmennene de diplomatiske forbindelsene med Storbritannia, og sendte deretter et bomberaid mot Gibraltar som gjengjeldelse. Churchill trakk seg fra å erklære krig, fordi det ville ha gitt Hitler det Føreren ønsket: en militær allianse med franskmennene.

Hatet mot de falske britene hadde aldri vært så stort i Frankrike før, og Hitler forsøkte å dra nytte av folkestemningen ved å be Petain om en allianse mot England. Med tanke på den siste tidens hendelser følte marskalken seg forpliktet til å etterkomme dette, og utsiktene for et fransk-tysk samarbeid så gode ut. General Franco var enda mer ivrig etter å komme inn i kampen. Han gledet seg over muligheten til å komme riket til unnsetning i en krisetid, akkurat som tyskerne hadde hjulpet ham til seier i den spanske borgerkrigen. Men før Føreren møtte Petain og Franco for å bekrefte alliansene deres, informerte Canaris dem personlig og i dypeste fortrolighet, som en gammel soldat til sine våpenbrødre, om at Tyskland var dømt til å tape krigen, og at begge statsmennene, hvis de elsket sine land, aldri burde gå med på noen form for avtale med Hitler. De ble forbløffet over å få slike nyheter, men fordi de kom fra ingen ringere enn sjefen for Tysklands egen militære etterretningstjeneste, var de tilbøyelige til å tro på ham, til tross for Hitlers ubrutte rekke av suksesser på alle fronter på den tiden.

Spesielt Franco var sårbar for Abwehr-sjefens undergravende virksomhet, fordi han var en gammel, personlig venn av den innsmigrende Canaris, på hvis kontor det hang et stort fotografi, ikke av hans Führer, men av den spanske generalissimusen. Da Hitler besøkte Petain, avviste marskalken, selv om han fortsatt var vennligsinnet, uforklarlig nok alle forslag om samarbeid; hans holdning hadde endret seg. Som takk for støtten mot England hadde Hitler tilbudt seg å gjenoppbygge den franske flåten, men ikke engang denne sjenerøsiteten fikk Petain til å la seg påvirke. Et år senere, i begynnelsen av juli, var Churchills krigeriske holdning mot sin tidligere allierte uforminsket, da han satte i gang en kraftig invasjon av det nøytrale Syria. De franske forsvarerne ble overveldet, men ikke før de hadde påført britene rundt 2500 tap. Denne aggresjonen - erobringen av fransk territorium, drap på tusenvis av franske sivile i terrorangrep og senking av franske skip med store tap av menneskeliv - var mer enn nok til at marskalken kunne erk-

lære England krig. Men Canaris hadde forgiftet sinnet sitt med alvorlig tvil om fremtiden, en usikkerhet som hindret ham i å ta den riktige avgjørelsen.

Etter det skuffende møtet med Petain ble Hitler på samme måte avvist i Hendaye, ved den spanske grensen, av Franco, hvis erobring av Gibraltar ville ha sikret seieren i Middelhavet og, uunngåelig, i Nord-Afrika. Dette var den operasjonen som lå øverst i Führerens tanker på den tiden. Han ønsket en allianse mellom Tyskland, Italia, Frankrike og Spania for å drive britene ut av Middelhavet. Uten Canaris' diplomatiske sabotasje ville en slik allianse utvilsomt ha blitt inngått, og krigens gang ville ha endret seg radikalt til aksemaktenes fordel. Men hans diplomatiske sabotasje stoppet ikke i Frankrike eller Spania. Han forsøkte på samme måte å fraråde Bulgaria, med sine verdifulle oljereserver, å slutte seg til aksemaktene, men mislyktes da kong Boris allierte landet sitt med Riket 1. mars 1941. Som en feig hevn fikk Canaris monarken forgiftet to år senere.

I likhet med andre aristokrater som konspirerte i skyggene mot sitt eget folk, skulle Canaris "aldri mangle penger til å opprettholde et komfortabelt og kultivert liv hjemme" (Manvell, 41) - selv ikke i de mørkeste dagene etter første verdenskrig, da millioner av fattige tyskere sultet i hjel. Han var sønn av en industriherre i Ruhr-området, og han var fast bestemt på å opprettholde sin posisjon som arvelig velstående over alle andre hensyn. Det kan ha vært en annen faktor som ikke bare skapte hans innbitte hat mot nasjonalsosialismen, men som også skilte ham ut fra sine medforrædere. Canaris var muligens jøde. Blant sine nærmeste venner var han på mystisk vis kjent som "den lille levantineren" (Manvell, 39), og han hadde ikke sine røtter i Tyskland, men i Lombardia, der jøder hadde drevet et blomstrende handelssamfunn siden den italienske renessansen. En ubekreftet rapport (Britton, 26) nevner i en fotnote at "Wilhelm Canaris" egentlig var født Moses Meyerbeer. Manvell og Fraenkel understreker hans mulige ikke-ariske bakgrunn ved å forklare at Canaris "til og med klarte (ved hjelp av falske papirer) å introdusere jøder i *Abwehr*; menn som oberstene Simon og Bloch" (140). Med jøder i ledelsen av sin egen militære etterretningstjeneste kunne Hitler neppe forventes å vinne krigen.

Våren 1942 begynte Heydrich å identifisere Canaris (eller Meyerbeer?) som den farligste forræderen i Det tredje riket. Ifølge SD-offiseren Walter Schellenberg var Heydrich "faktisk sikker på at Canaris hadde forrådt datoen for angrepet i vest, men han ville likevel ikke gå videre med saken mot ham ennå. Han ville vente og samle flere bevis. "Du må ikke la deg lulle i søvn av ham", advarte Heydrich meg. Den dagen ville imidlertid komme da Canaris ville bli straffet for all den skade han hadde påført regimet" (Schellenberg, 405-6). Canaris hadde faktisk ikke bare informert britene om Tysklands fremrykking mot Frankrike, men også to ganger advart dem om det nært forestående angrepet på Sovjetunionen (Manvell, 150).

Canaris begynte omsider å bli forsiktig blant lojale elementer i Wehrmacht. Feltmarskalk Wilhelm Keitel "hadde til og med irettesatt ham for de uopphørlige advarslene han som sjef for den militære etterretningstjenesten mente det var hans plikt å gi" (Manvell og Fraenkel, 150). Og Heydrich begynte å nærme seg Abwehr-forræderen. "Jeg la nå for første gang merke til tegn på en indre tretthet hos Canaris", husket Schellenberg. "Han var utslitt av de stadige interne konfliktene. Heydrichs iskalde taktikk fra de siste månedene begynte å vise sin virkning. Han følte seg usikker og rastløs, og, trodde jeg, noe som lignet en fysisk frykt for Heydrich" (Schellenberg, 406). Schellenbergs inntrykk ble bekreftet av en av Canaris' tidlige biografer: Admiralen var "oppriktig talt livredd for Heydrich, som han en gang kalte 'det smarteste av alle udyr'. Selv om han aldri virket nervøs sammen med Hitler, uansett hvor vanskelige omstendighetene var, forstyrret en telefonsamtale fra Heydrich ham hele dagen" (Abshagen, 202).

En panikkslagen Canaris informerte britene om at hvis Heydrich ikke ble eliminert med en gang, ville de miste alle sine kontakter i Tyskland i løpet av noen uker. I en rettferdig kamp hadde tyskerne alltid vunnet og ville fortsette å vinne, helt til den endelige seieren var deres. De alliertes eneste håp for å overleve var spionasje. Heydrichs tsjekkiske utstillingsvindu var også kommet under endelig vurdering for gjennomføring i alle de okkuperte områdene, der de hardhendte aristokratene i den tyske hæren hadde ansvaret. Ifølge Mikkelson forventet Heydrich "intet mindre enn å erstatte den ineffektive og korrupte hæradministrasjonen i Frankrike og muligens i alle territoriene. De allierte lederne i Moskva og London var livredde. Hva om Heydrich og SS overtok alle territoriene og fikk med seg titalls millioner franskmenn, belgiere, nederlendere, dansker, nordmenn, polakker, slaver, ukrainere og hvitrusser i en super-SS-stat? Krigen kunne være tapt! Heydrich var helt klart den farligste mannen i Det tredje riket, og han måtte elimineres for enhver pris."

Churchill ble skremt av situasjonens alvor og beordret noen utflyttede tsjekkiske snikmordere sendt ned i fallskjerm nær Praha. Om morgenen 27. mai gikk de til angrep på den åpne, ubevoktete bilen Heydrich satt i. Håndgranaten deres eksploderte på trinbrettet og såret ham dødelig. Han levde smertefullt i noen dager, før han døde klokken 04.30 om morgenen den 4. juni 1942. I kjølvannet av drapet på Rommel led *Afrikakorpset* et stort nederlag ved El Alamein, og bare noen uker senere ble 6. armés 22 divisjoner med 330 000 mann omringet ved Stalingrad - de to mest avgjørende slagene i andre verdenskrig. I begge tilfellene kjente Churchill og Stalin tyskernes slagplaner før de gikk i felten.

Det fantes sannsynligvis ikke noe som på en mer grafisk måte illustrerte vendepunktet som var nådd med Heydrichs død, enn krigen til sjøs: Da han ble myrdet, nådde Tysklands ubåtkampanje sitt absolutte høydepunkt. 190 allierte fartøyer ble

senket, det største antallet ubåter noensinne. Allerede måneden etter begynte ubåtenes suksess å avta. Det var ingen tilfeldighet at aksemaktene hadde vunnet frem til drapet, men deretter begynte å tape jevnt og trutt.

Heydrich var kanskje bare dager unna å arrestere Canaris og legge ned det jødebefengte *Abwehr*, noe som uunngåelig ville få fatale konsekvenser for alle konspiratørene i generalstaben. Men etter mordet på Heydrich ble Gestapos etterforskere avsporet av en tilsynelatende mer presserende spionring i Tyskland, kjent som *Die rote Kapelle* ("Det røde orkester"). Den ble opprettet og drevet av Leopold Trepper, en kommunistisk jøde som etter krigen emigrerte til Israel. I likhet med sine kolleger i *Abwehr* og generalstaben var Treppers forrædere overklassedilettanter, deriblant en amerikansk jødinne og "en fattig prøyssisk aristokrat" (Manvell, s. 166). Denne opprørske pøbelen, som selv var kjent som "det kommunistiske aristokratiet", likte også det de anså som en intellektuelt moteriktig flørt med sovjetisk marxisme for å skille seg ut fra vulgærnazistene.

Med Treppers hjelp (10 000 mark, mobile trykkpresser og flere radiosendere) satte de likevel opp "en organisasjon for etterretningsarbeid og fremme av politisk propaganda som i betydelig grad truet den nazistiske krigsmaskinen" (Manvell, 166). Det røde orkester plasserte agenter i Luftwaffes generalstab, i overvåkingstjenesten for utenrikssendinger og til og med i den tyske regjeringen selv. Selv om Treppers Røde *Orkester til* slutt ble utslettet av Gestapo og S.D., avledet forfølgelsen og utryddelsen oppmerksomheten fra *Abwehr* og hæren.

I mellomtiden kunne ikke etterretningstjenestens etterforskere tro at Tysklands egen militære etterretningstjeneste var en utklekkingsanstalt for forrædere. I årene etter mordet på Heydrich gjenopptok Canaris sin rolle som Tysklands mest dødelige kreftsvulst, helt til han ble avslørt i det mislykkede attentatet mot Hitler den 20. juli 1944. Åtte måneder senere døde "den lille levantineren" naken i galgen. Det var for sent! Da hadde han og hans medforrædere i generalstaben forsynt de allierte med alt de trengte for å vinne krigen. Hitler var som en blind bokser som kjempet mot overveldig motstandere som kjente hvert eneste trekk lenge før han gjorde det.

Som Mikkelson skriver: "De allierte lederne i London og Moskva visste nøyaktig hva som sto på spill. Drapet på **SS-Obergruppenführer** Reinhard Heydrich garanterte at Det tredje riket ville bli knust av de alliertes overveldende antall."

**NSDAP/AO er verdens største organisasjon.
Nasjonalsosialistisk propagandaleverandør!**

Trykte og nettbaserte tidsskrifter på mange språk

Hundrevis av bøker på mange språk

Hundrevis av nettsteder på mange språk

NSDAP/AO nsdapao.info